

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління земельними ресурсами

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Т.О. Євсюков

2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

управління земельними ресурсами

Протокол № від 12.09.2024 2024 р.

Завідувач кафедри

О.С. Дорош

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»

Гарант ОП

А.Г. Мартин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрої»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність: 193 -Геодезія та землеустрій

Освітня програма: «Геодезія та землеустрій»

Факультет землевпорядкування

Розробники:

Дорош Й.М., професор земельного кадастру, д.е.н. професор

Бутенко Є.В., доцент кафедри управління земельними ресурсами, к.е.н., доцент

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
«Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрої»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	193 – “Геодезія та землеустрої”	
Освітня програма	Геодезія та землеустрої	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	135	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2024	2024
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття	-	6 год.
Самостійна робота	105 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2,0 год.	1,0 год-

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрої» є теоретична підготовка студентів до практичної діяльності, спрямованої на застосування нормативно-технічної документації в сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, технічного та технологічного забезпечення топографо-геодезичної і картографічної діяльності, норм і правил у сфері землеустрою, здійснення землепорядного процесу в землепорядній діяльності щодо відносин, які складаються у цьому процесі та їх суб'єктів (*землепорядно-процесуальні відносини*); умов здійснення землепорядного процесу (провадження, етапи, стадії) та властиві йому принципи; процедури вчинення землепорядних проваджень.

Основні **завдання** вивчення дисципліни «Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрої» такі:

- вивчення нормативно-технічної документації в сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- вивчення технічного та технологічного забезпечення топографо-геодезичної і картографічної діяльності;
- вивчення норм і правил у сфері землеустрою;
- вивчення теорії землепорядного процесу, її понятійний апарат, функції та складові;
- вивчення принципів землепорядного процесу;
- вивчення землепорядних процесуальних правовідносин та їх елементи;
- визначення суб'єктів землепорядних процесуальних правовідносин;
- знання місця і ролі представництва в землепорядному процесі;
- вивчення особливостей землепорядного провадження, їх класифікація та загальна характеристика;
- вивчення особливостей стадій землепорядного провадження;
- знання процедури вчинення землепорядних проваджень;
- вивчення правової природи землепорядного акту.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК 1. Здатність розв'язувати задачі прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері геодезії та землеустрою.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК02. Здатність критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань.

СК03. Здатність ефективно застосовувати теорії, принципи та технології математики, природничих, технічних, соціальних, економічних наук при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.

СК04. Здатність здійснювати пошук необхідної інформації, обирати і застосовувати сучасні методи обробки, аналізу, оцінювання та оприлюднення даних, зокрема геопросторових, та метаданих при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.

СК05. Здатність обґрунтовувати і оцінювати методи обстежень, вишукувань, випробувань, діагностики, моніторингу об'єктів геодезії та землеустрою.

СК07. Здатність організовувати діяльність та ефективно керувати складними та/або

непередбачуваними робочими процесами у сфері геодезії та землеустрою.

СК09. Здатність розробляти і застосовувати нові стратегічні підходи до вирішення проблем у сфері геодезії та землеустрою.

СК10. Здатність планувати і виконувати топографогеодезичні та землевпорядні роботи при розв'язанні завдань економіки землекористування, реалізації земельної та аграрної політики для покращення якості життя людей.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.

РН06. Співпрацювати із замовниками та виконавцями робіт та послуг, готувати тендерні пропозиції в сфері геодезії та землеустрою, укладати відповідні договори.

РН07. Обґрунтовувати вибір обладнання, технологій і процесів щодо управління виробництвом і проведення досліджень у сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузях.

РН08. Розробляти і керувати проектами з урахуванням технологічних умов та вимог щодо управління виробництвом у сфері геодезії та землеустрою та з дотичних міждисциплінарних напрямів, з урахуванням економічних, соціальних, екологічних і правових аспектів; готувати технічні завдання, заявки на фінансування проєктів, здійснювати планування робіт, планувати ресурси і керувати ними.

РН09. Розробляти і впроваджувати заходи з оперативного та перспективного управління, прогнозування і планування геодезичного, картографічного та землевпорядного виробництва з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.

РН14. Критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою, дотичні міждисциплінарні проблеми.

РН15. Вміти комерціалізувати інновації у топографо-геодезичній діяльності та землеустрою при розв'язанні завдань економіки землекористування, реалізації земельної та аграрної політики.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
 - повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Ленна форма							Заочна форма						
	тиждні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Інституційне середовище діяльності у сфері землеустрою. Теоретичні основи землевпорядного процесу Види і умови здійснення топографо-геодезичної і картографічної діяльності														
Тема 1. Інституційне середовище діяльності у сфері землеустрою. Теоретичні основи нормування землевпорядного процесу: землевпорядна процедура, землевпорядний процес і землевпорядні дії.	1-2	17	1	1			15	2	1		1			
Тема 2. Нормативно-технічна документація в сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, нормування технологічного забезпечення топографо-геодезичної і картографічної діяльності.	3-4	14	2	2			10	1	0		1			
Разом за змістовим модулем 1		31	3	3			25	3	1		2			
Змістовий модуль 2. Суб'єкти землевпорядних процесуальних відносин, суб'єкти топографо-геодезичної і картографічної діяльності, їх статус, стадії, процесуальні права та обов'язки														

<p>Тема 3. Суб'єкти земельпорядних процесуальних відносин. Суб'єкти топографо-геодезичної і картографічної діяльності та їх статус. Землевпорядний процес і земельпорядні дії при розробленні документації із землеустрою на регіональному та місцевому рівнях.</p>	5-6	14	2	2			10	1	1				
<p>Тема 4. Нормування на різних стадіях земельпорядного процесу.</p>	7-8	19	2	2			15	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 2		33	4	4			25	3	2		1		
<p>Змістовий модуль 3. Про процесуальні права при здійсненні землеустрою в населених пунктах Топографо-геодезичне і картографічне забезпечення містобудівної діяльності</p>													
<p>Тема 5. Нормування топографо-геодезичного і картографічного забезпечення містобудівної діяльності. Процесуальні права та обов'язки суб'єктів містобудівної діяльності</p>	9-10	14	2	2			10						

Тема 6. Особливості нормування землевпорядного процесу і землевпорядних дії при визначенні функцій території та цільового призначення земель	11-12	19	2	2			15	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 3		33		4			25	2	1		1		
Змістовий модуль 4. Землевпорядний процес та економіко-правова і екологічна природа документації із землеустрою як підсумкового акту його здійснення. Роботи із топографо-геодезичного і картографічного забезпечення кадастрової діяльності													
Тема 7. Економіко-правова та екологічна природа документацій із землеустрою. Особливості нормування землеустрою в умовах воєнного стану.	13-14	19	2	2			15	2	1		1		
Тема 8. Міжнародні Європейське право стандарти та їх його вплив на національне нормування	15	19	2	2			15	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 4		38		4			30	4	2		2		
Усього годин		135		15			105	12	6		6		

3. Теми практичних, семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Землевпорядна процедура, землевпорядний процес і землевпорядні дії при розробленні документації із землеустрою	2
2	Нормування при встановленні (зміні) меж адміністративно-територіальних одиниць	2
3	Нормування під час формування земельних ділянок	4
4	Нормування при зміні цільового призначення земель	3
5	Землевпорядна процедура, землевпорядний процес і землевпорядні дії при складанні технічної документації із землеустрою	4

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інституційне забезпечення діяльності у сфері землеустрою	52
2	Види обтяжень, що розрізняють у законодавстві	26

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних та практичних робіт.

6. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- інші види.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Таблиця 1 – Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2014>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

1. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: конспект лекцій для вивчення дисципліни. Заочна форма / Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 60 с.

2. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: конспект лекцій для вивчення дисципліни. Денна форма / Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 103 с.

3. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: методичні рекомендації для виконання самостійних робіт /Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 20 с.

4. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: методичні рекомендації для виконання практичних робіт. Денна форма /Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 83 с.

5. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: методичні рекомендації для виконання практичних робіт. Заочна форма /Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 53 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Землевпорядний процес: навчальний посібник / А.М. Третяк, Й.М.Дорош, Р.А. Третяк, Ю.В. Лобунько. – Херсон: Олді-плюс, 2018. – 276 с.

2. Третяк А.М., Дорош Й.М., Третяк Р.А. Теоретичні засади землевпорядного процесу: [монографія] / А.М. Третяк, Й.М. Дорош, Р.А. Третяк; під заг. ред. А.М. Третяка. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС – 2017. – 268 с.

3. Третяк А.М. Стандартизація та нормування у землеустрої : навч. по- сіб. / Третяк А.М., Другак В.М., Колганова І.Г. – К. : «Агроосві- та», 2013. – 224 с.

4. Нормативи землекористування: зб. нормативно-правових актів та науково-метод. рекомендацій у сфері землекористування та охорони земель: у 2 кн./ За заг. ред. Л.Я. Новаковського. – К. : ТОВ «Август Трейд» 2008. – . – Т. 1. – 2008. – 446 с. Т. 2– 2008. – 454 с.

5. Третяк А. М. Законодавчо-нормативні проблеми земельних економічних відносин прав власності та прав користування землею в Україні / А. М. Третяк // Земельне право України: теорія і практика. – 2005. – 258 с.

6. Мартин А.Г., Євсюков Т.О. Сучасний стан та пропозиції щодо нормування у галузі охорони земель в Україні. Землеустрій і кадастр. 2008. № 1. С. 21–27.

7. Мартин А.Г., Колесник В.І. Проблеми створення галузевої системи стандартизації у сферах землеустрою, охорони та оцінки земель. Землеустрій і кадастр. 2009. № 4. С. 12–22.

8. Третяк А. М. Екологія землекористування: теоретико-методологічні основи формування та адміністрування : монографія / А.М. Третяк. – К. : ЗАТ «ВІПОЛ», 2012. – 444 с.

9. Третяк А. М. Землевпорядне проектування: упорядкування існуючих сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань та їх угідь / А. М. Третяк, І. Г. Колганова.– К.: ТОВ «ЦЗРУ». 2007. – 210 с.

10. Третяк А. М. Землевпорядне проектування: еколого-економічні засади формування землекористування природно-заповідних територій / А. М. Третяк, І. П. Гетманьчик. – К. : «ЦП «КОМПРИНТ», 2011. – 254 с.

11. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 282.

12. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 29. Ст. 1431.

13. Про стандартизацію: Закон України від 17 травня 2001 р. № 2408-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 31. Ст. 145.

14. Закон України «Про державний земельний кадастр» : прийнятий 7 липня 2011 року № 3613-VI // ВВР. – 2012. – № 8. – С. 61.

15. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»: прийнятий 19 червня 2003 року № 963-IV // ВВР. – 2003. – № 29. – С. 1432.

16. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» : прийнятий 25 червня 1991 року № 1264-XII // ВВР. – 1991. – № 41. – С. 546.

17. Закон України «Про планування та забудову територій» : прийнятий 20 квітня 2000 року № 1699-III // ВВР. – 2000. – № 31. – С. 250.

18. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» : прийнятий 16 червня 1992 року № 2456-XII // ВВР. – 1992. – № 34. – С. 502.

19. Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#n133>

20. Вимоги до технічного і технологічного забезпечення виконавців топографо-геодезичних і картографічних робіт, затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11 лютого 2014 року № 65 «Про затвердження Вимог до технічного і технологічного забезпечення виконавців топографо-геодезичних і картографічних робіт» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0395-14#Text>

21. Положення про порядок надходження, зберігання, використання та обліку матеріалів Державного картографо-геодезичного фонду України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 1999 року № 1344 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1344-99-%D0%BF#Text>

22. Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF#Text>

23. Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 27 лют. 2002 р. № 88 16.02.2024 <http://www.rada.gov.ua/laws/prawo/new>

24. Про затвердження Порядку виконання земельно-кадастрових робіт та надання послуг на платній основі державними органами земельних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 листоп. 2000 р. № 1619 16.02.2024 <http://www.rada.gov.ua/laws/prawo/new>